van Prot. Theologie te Parijs, Straatsburg en Montpellier hoort bij te brengen, komt het aan. Er blijven enkele werken voor het functionneeren der nieuwe Kerk over, die dit jaar beëindigd zullen zijn, zooals het opstellen van:

1e. Een reglement voor de inzegening der predikanten.

2e. Een schema der statuten om het wettige bestaan der Kerk te verzekeren volgens de wet van 1906.

3e. Een schema van kerkelijke discipline: regels voor de predikanten en de leden der kerk; voor de godsdienstoefeningen, voor presbyteriale raden en voor de synoden.

* * *

De nieuwe „Geloofsverklaring", welke werd aanvaard, laten wij hier, zeer getrouw vertaald, volgen:

„— De Gereformeerde Kerk van Frankrijk belijdt haar geloof in den Souvereinen God en in Christus, den Heiland;

zij gevoelt vóór alles de behoefte om haar gejuich van dankbaarheid en verheerlijking te doen opstijgen naar den Vader der barmhartigheid.

— Getrouw aan de beginselen van geloof en verdraagzaamheid, waarop ze gegrondvest is, in gemeenschap met de Universeele Kerk,

bevestigt ze, temidden van zijn achtereenvolgende uitdrukkingen, de vastheid van het Christelijk geloof:

in de twaalf artikelen (Apostolische Geloofsbelijdenis), in de Oecumenische Symbolen (Nicéa en Athanasius) en in de Geloofsbelijdenissen der Reformatie, met name in de Geloofsbelijdenis van La Rochelle.

— Zij vindt de bron van de vastheid van het Christelijk Geloof in de Openbaring van het Evangelie: Zoodanig heeft God de wereld lief gehad, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwig leven hebbe.

— Met haar Vaderen en Martelaren, met al de Kerken der Reformatie, bevestigt zij de souvereine autoriteit der Heilige Schrift, zooals het innerlijk getuigenis van den Heiligen Geest haar vaststelt;

en erkent zij in de Heilige Schrift den regel voor het geloof, en het leven.

— Den val van den mensch aanschouwende, proclameert zij het heil door de genade, door middel van het geloof in Jezus Christus, eeniggeboren Zoon Gods, Die gestorven is om onze zonden en Die opgewekt is om onze rechtvaardigmaking.

— Zij zet als basis van haar onderwijs en van haar eeredienst de groote Christelijke handelingen (daden) die vertegenwoordigd in haar sacramenten, bediend in haar godsdienstige plechtigheden en uitgedrukt in haar liturgie zijn.

— Om te gehoorzamen aan haar goddelijke roeping, verkondigt zij aan de zondige wereld het Evangelie van het berouw en van de vergiffenis, van de wedergeboorte, van de heiligmaking en van het eeuwige leven.

— Door de werking van den Heiligen Geest, toont ze haar geloof door haar werken; zij arbeidt in het gebed aan de opwekking der zielen, aan de manifestatie der eenheid van het Lichaam van Christus en aan den vrede tusschen de menschen.

Door de evangelisatie, door het zendingswerk, door den strijd tegen de sociale rampspoeden, bereidt zij den weg voor den Heere, totdat het Koninkrijk Gods en zijn rechtspraak komen door de overwinning van hun Hoofd.

— Aan Hem, Die door de macht, die in ons werkt, oneindig kan doen boven hetgeen wij bidden en denken,

Aan Hem zij lof, in de Kerk en in Jezus Christus, van geslacht tot geslacht tot in eeuwigheid!

Amen." —

Een der moeilijkste problemen, die de georganiseerde Kerk op te lossen heeft, is de nieuwe verdeeling der predikanten over het land. Door het opkomen der industrie is er 60 pct. verandering gekomen in de woonplaatsen der bevolking. Het platteland is ontvolkt. In de dorpen, waar b.v. vroeger 1000 menschen leefden, leven er nu 200. Anderzijds waren er in de twee industrie-departementen „Nord" en „Pas de Calais" voor 100 jaar twee kerken; thans zijn daar 31 kerken en die zijn reeds ontoereikend. Er moeten er minstens 50 zijn, gelet op den toewas der bevolking. En als er geen Protestantsche Kerken en geen predikanten genoeg zijn, gaat een belangrijk deel der Protestanten temidden dezer bevolking verloren. Het groote werk der nieuwe Kerk is nu in vele Fransche departementen deze menschen, die van huis uit Protestant zijn, weer in de gelegenheid te stellen naar de Kerk te gaan.

Zij heeft hiervoor een orgaan, genaamd: „Société centrale d'évangelisation", dat de sterk geslonken plattelands-gemeenten her-groepeert in minder kerken en dat in de industriestreken, waar de bevolking sterk toegenomen is, nieuwe kerken opent. Zoodoende bestaat het werk der nieuwe Kerk uit twee deelen: eerstens alle bestaande Gereformeerden vaster tezamen te binden en voorts evangeliseerend te arbeiden onder het wegzinkend Fransche volk. Haar roeping is: opnieuw het volk van Frankrijk de geestelijke boodschap strikt volgens het woord der Schrift te brengen. Een gunstige uitwerking van dit streven kan slechts verkregen worden door een geduldig, hardnekkig volhouden in kalm vertrouwen op Gods hulp voor de glorie van Zijn grooten Naam.

Men kan de vraag stellen, of er van dit handjevol Protestanten nog eenige invloed op het modern paganisme kan uitgaan.

Het geloof zegt „ja".

Frankrijk is in zijn overgroote meerderheid volstrekt atheïstisch. Het kent geen God en geen Zaligmaker meer. Voor de meesten is de boodschap des heils even nieuw als voor de heidenen uit de binnenlanden van Azië.

Wij weten niet wat God met Europa voor heeft. Maar de roeping ligt er.

Daarom moeten wij dit geloofsvertrouwen der Fransche broeders waardeeren en warm meeleven in hun zwaren strijd.

Parijs. JAN RESSING.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

Uit het Jaarverslag.

Tot de teleurstellingen, die de Troonrede voor velen bracht, behoorde ook de mededeeling, dat voor overigens zeer wenschelijke en noodzakelijke dingen geen geld kon worden uitgetrokken en daarmede vervloog ook de hoop, dat voor ons onderwijs door verlaging van de leerlingenschaal op korten termijn verbetering zou komen. We moeten en kunnen daarin berusten, want ons vertrouwen in het opgetreden Kabinet is groot.

Het is toch wel wenschelijk, dat ons volk op de hoogte blijft met den toestand, waarin ons onderwijs verkeert. Velen kennen dien niet. Ze meenen, dat het wel goed gaat en dat de klagers de zaken wel wat donker kleuren. Daardoor zouden we toch een verkeerden indruk krijgen. Ik weet niet beter te doen, dan weer een en ander aan te halen uit het Jaarverslag over den staat van het onderwijs in het jaar 1936.

Veelvuldig zijn daarin de klachten over den achteruitgang in den algemeenen toestand van ons lager onderwijs. In heel wat gemeenten, die met steun van het rijk haar begrooting sluitend moeten maken, zijn de kosten van het onderwijs tot het strikt noodzakelijke beperkt. Boventallige onderwijzers werden afgeschaft en al of niet door kweekelingen met akte vervangen. De concentratie deed verschillende scholen sluiten. Voor de leermiddelen werd zoo weinig mogelijk uitgegeven. Zoo rapporteert een van de Inspecteurs, dat de lei weer hier en daar haar intrede in de school heeft gedaan. Zuinigheid verbiedt het gebruik van het duurdere papier.

Menige school begint ook uitwendig de gevolgen van de minder goede verzorging te vertoonen. Het frissche, welverzorgde uiterlijk, dat vroeger onze Nederlandsche scholen kenmerkte, gaat wel hier en daar verloren. Het kan dan ook niet uitblijven, dat de kosten van onderhoud daardoor later aanmerkelijk zullen worden verhoogd.

Om nog even op de leermiddelen terug te komen. Het verslag zegt: Met de steeds minder wordende jaarlijksche vergoeding wordt aan vele scholen getracht de vernieuwing van leermiddelen en de aanvulling van schoolbehoeften bij het onderwijs in stand te houden. Het staat echter op menige plaats te bezien of inzinking en verval vermeden kunnen worden. Reeds nu hebben de bezuinigingen de uiterste grens bereikt of overschreden.

Een ernstige druk, zoo constateert ook weer dit Jaarverslag, wordt op het onderwijs uitgeoefend door de klassegrootte. De gemiddelde bezetting per lokaal is met één tiende gestegen. Vooral voor de kleine scholen met één of twee leerkrachten werden de gevolgen van de verhoogde leerlingenschaal het sterkst gevoeld. In dergelijke scholen, waar de leerkracht drie, vier of zeven leerjaren voor zijn rekening heeft, is het begrijpelijk een moeilijke taak het leerprogramma met bevredigend resultaat te verwerken. De classificatie is ook buitengewoon moeilijk, wanneer het aantal leerlingen de bovengrens nadert. Men denke zich een tweemansschool, die tachtig leerlingen heeft. Het hoofd heeft 4 klassen, de juffrouw 3 en het totaal is voor elk toch plm. 40 leerlingen. In grootere scholen dragen in den regel de middelklassen de last; de hoogere leerjaren zijn vaak minder dicht bezet. Terwille van de plaatsruimte werd men aan verschillende scholen gedwongen tot een indeeling, die allerminst bevorderlijk is voor den goeden gang van het onderwijs. Men heeft een leerjaar in twee, zelfs in drie afdeelingen moeten splitsen en elke afdeeling moeten onderbrengen bij een leerjaar, dat een lokaal had, waar er ruimte voor was. De ervaring, met zoo'n splitsing opgedaan, is zonder uitzondering ongunstig. De kleine groep, die bij een volledig leerjaar wordt geplaatst, ondervindt, ook bij den besten wil van de onderwijzers, practisch niet voldoende zorg. En als de afdeelingen in een volgend schooljaar weer tot één klasse worden vereenigd, blijkt de homogeniteit verloren en het algemeen peil beneden het normale.

Nu zou de algemeene toestand, dat wordt ook hier geconstateerd, heel wat slechter geweest zijn, wanneer niet op vele plaatsen de kweekeling met akte de minder gunstige indeeling onnoodig had gemaakt. Met blijdschap wordt geconstateerd, dat heel wat schoolbesturen deze hulp blijkbaar waardeeren, maar toch blijft de vraag of het particulier initiatief hier niet meer had kunnen doen, nog moet doen en ook zal moeten doen dan tot dusver het geval is geweest. Over het laatste punt wil ik nu dezen keer niet meer zeggen.

Mijn doel is bereikt, wanneer ook hierin zal blijken, dat een volk, dat een schoolstrijd kent zooals wij, met die school zal blijven meeleven, haar ook zal verzorgen, wanneer de overheid zich onmachtig verklaart het noodige te doen. Ons ideaal ligt immers niet in de richting van de overheidsschool. Of moeten nu juist zij gelijk krijgen, die altijd beweerd hebben: „De school aan de ouders, dat gaat niet. Dan komt de school er sober af". Er zijn inderdaad menschen, die weinig met de school hebben leeren meeleven. Maar dat is in onze kringen toch niet het geval?

Gr. G. MEIMA.

PERSSCHOUW

Nationaal-socialistische tyrannie.

Ds Joh. H. Rietberg schrijft in „De Wachter":

Himmler, de rijksleider van de S. S. en chef van de Gestapo (de geheime staatspolitie in Duitschland) heeft op grond van „de wet tot bescherming van den staat en volk" aan de kerk in Duitschland een zwaren slag toegebracht. Hij heeft n.l. een verordening uitgevaardigd, waarin aan de Belijdeniskerk o.m. verboden wordt hare toekomstige predikanten op te leiden aan speciaal daarvoor in het leven geroepen inrichtingen.

Het zal dus voortaan aan de Belijdeniskerk onmogelijk zijn haar predikanten op te leiden overeenkomstig haar overtuiging. Dit raakt vooral de groep van Ds Niemöller, die het meest consequent en volhardend den kerkstrijd voert. De meeste leiders van deze beweging zijn gevangen genomen of onder toezicht gesteld, zoodat zij hun werk niet kunnen doen. En nu wordt het aan deze beweging ook onmogelijk gemaakt te zorgen voor de opleiding van haar predikanten.

Volgens „Het Nederlandsch Christelijk Persbureau" verandert met deze verordening „niet veel" aan den reeds bestaanden toestand. Ja, het hangt er natuurlijk vanaf wat men onder „niet veel" verstaat. Als dit „niet veel" is, vraag ik mij toch af wat „veel" is. Wel wordt gezegd, „dat de strekking der rijksmaatregelen is, om de belijdenisbeweging als beweging vrij te laten, doch haar te beletten, althans in deze periode van den kerkstrijd, om een tegenkerk in de kerk te organiseeren." Stel al eens dat het waar was van die tegenkerk, dan zou dat een interne aangelegenheid van de kerk zijn en zouden wij, gereformeerden, nog moeten zeggen, dat al die rijksmaatregelen de kerk in haar vrijheid aantasten, dat de staat zich daarmee vergrijpt aan het recht van de kerk. Gereformeerde menschen moeten niet trachten dit goed te praten, of het voor te stellen dat het zoo erg niet is.

Even verder:

Hoe moet de belijdeniskerk aan dominees komen? Haar eigen opleidingsscholen zijn verboden. Haar eigen examina zijn reeds eenigen tijd geleden verboden. Nu kunnen haar studenten wel naar de rijkshoogescholen gaan, maar de meeste hoogleeraren aan die universiteiten behooren tot de z.g. „Duitsche Christenen". Aan zulke hoogleeraren kan de belijdeniskerk toch niet toevertrouwen de opleiding harer dominees?

Interessant is de parallelie tusschen wat Willem I in de periode vóór de Afscheiding heeft willen invoeren, en wat thans de nationaal-socialisten in Duitschland aandurven. Willem I vond tegenover zich roomschen en afgescheidenen. En op hun gehoorzaamheid brak hij zijn ongehoorzamen nek. Maar Duitschland heeft zijn hoofd vrijwillig in den strop gelegd; nu komen de bittere gevolgen.

Een niet-vrijzinnige over de vrijzinnigheid.

Gelijk „Opbouw" mededeelt, heeft dit orgaan de maanden vóór de vacantie een reeks artikelen gegeven, waarin Vrijzinnigen zich over de Vrijzinnigheid hebben kunnen uitspreken „in vóór en in tegen; in wat aantrekt en wat afstoot." Deze serie wordt thans afgesloten met nog drie beschouwingen, waarvan er twee gevloeid zijn uit niet-vrijzinnige pen.

Dr J. D. Dozy komt hierbij 't eerst aan het woord.

O.m. merkt Dr Dozy op, dat het voor een orthodoxe zoo moeilijk is, te schrijven over het vrijzinnig protestantisme:

Hij moet schrijven over het Vrijzinnig-Protestantisme, maar wat is dat? Hij ontmoet menschen, die zich vrijzinnig-protestant noemen, van de meest verschillende schakeering. Onder hen zijn er enkelen, met wie hij zich in eenige mate verwant gevoelt, maar onder hen zijn er anderen, van wie hij zich door een zeer diepe kloof gescheiden weet. Poogt hij de quaestie meer principieel te zien, dan komt hij er in het geheel